УДК 65.012.12

Інна Василівна ЧИКАЛО

кандидат економічних наук,
викладач кафедри державного і муніципального управління,
Тернопільський національний економічний університет
вул. Львівська, 11, м. Тернопіль, 46020, Україна
E-mail: chykalo@mail.ru
Телефон: +380352475869

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ЦІЛЬОВА ФУНКЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Чикало, І. В. Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки як цільова функція економічної безпеки підприємництва [Текст] / Інна Василівна Чикало // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 1. – С. 179-188. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. *Забезпечення високого рівня конкурентоспроможності національної економіки є однією із передумов зміцнення її економічної безпеки, оскільки конкурентоспроможність характеризує стан розвитку та ефективність функціонування підприємницького сектору, а результати діяльності його суб'єктів виступають базисом забезпечення економічної безпеки країни. Вказане актуалізує проблематику забезпечення конкурентоспроможності національної економіки як цільової функції економічної безпеки підприємництва.*

Мета – *ідентифікація загроз стану економічній безпеці підприємництва та виокремлення напрямів її зміцнення на основі уточненого методичного підходу до оцінювання економічної безпеки підприємництва в частині забезпечення конкурентоспроможності.*

Метод (методологія). *У межах дослідження використано інструментарій: монографічного методу (у ході трактування дефініції економічна безпека підприємництва), аналізу та синтезу (при розкритті існуючих методичних підходів до оцінювання економічної безпеки підприємництва та при аналізі показників економічної безпеки підприємництва), порівняння (при зіставленні показників економічної безпеки підприємництва із граничними значеннями), графічного методу (при наочному представленні методичного підходу до оцінки економічної безпеки підприємництва та позицій економіки України у рейтингу "Doing Business").*

Результати. *Висвітлено трактування базових дефініцій економічної безпеки підприємництва. Уточнено методичний підхід до оцінювання економічної безпеки підприємництва в частині забезпечення її конкурентоспроможності, що базується на системі критеріїв, у межах яких визначено базові фактори забезпечення та запропоновано систему індикаторів, що характеризують її стан. Проаналізовано стан економічної безпеки підприємництва у динаміці 2010-2013рр. Ідентифіковано основні загрози економічній безпеці підприємництва та окреслено напрями їх нейтралізації. Пропонований уточнений методичний підхід може слугувати інструментом оцінки економічної безпеки підприємництва в частині забезпечення конкурентоспроможності національної економіки та може застосовуватись у практиці державного управління для ідентифікації загроз стану економічної безпеки підприємництва.*

Ключові слова: *економічна безпека; економічна безпека підприємницької діяльності; економічна безпека підприємництва; конкурентоспроможність; загрози економічній безпеці; індикатори економічної безпеки; базові фактори.*

© Інна Василівна Чикало, 2014

Инна Васильевна ЧИКАЛО

ОБЕСПЕЧЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ КАК ЦЕЛЕВАЯ ФУНКЦИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

Аннотация

Введение. *Обеспечение высокого уровня конкурентоспособности национальной экономики является одной из предпосылок укрепления ее экономической безопасности, поскольку конкурентоспособность характеризует состояние развития и эффективность функционирования предпринимательского сектора, а результаты деятельности его субъектов выступают базисом обеспечения экономической безопасности страны. Вышеуказанное актуализирует проблематику обеспечения конкурентоспособности национальной экономики как целевой функции экономической безопасности предпринимательства.*

Цель статьи – *идентификация угроз состоянию экономической безопасности предпринимательства и выделение направлений ее укрепления на основе уточненного методического подхода к оцениванию экономической безопасности предпринимательства в части обеспечения конкурентоспособности.*

Метод (методология). *В рамках исследования использован инструментарий: монографического метода (в ходе трактовки дефиниции экономическая безопасность предпринимательства), анализа и синтеза (для раскрытия существующих методических подходов к оцениванию экономической безопасности предпринимательства, а также для анализа показателей экономической безопасности предпринимательства), сравнения (при сопоставлении показателей экономической безопасности предпринимательства с предельными значениями), графического метода (для наглядного представления методического подхода к оценке экономической безопасности предпринимательства и позиций экономики Украины в рейтинге "Doing Business").*

Результаты исследования. *Отражена трактовка базовых дефиниций экономической безопасности предпринимательства. Уточнен методический подход к оцениванию экономической безопасности предпринимательства в части обеспечения ее конкурентоспособности, которая базируется на системе критериев, в рамках которых определены базовые факторы обеспечения и предложена система индикаторов, которые характеризуют ее состояние. Проанализировано состояние экономической безопасности предпринимательства в динамике за 2010-2013гг. Идентифицированы основные угрозы экономической безопасности предпринимательства и очерчены направления их нейтрализации. Предлагаемые уточнения методического подхода могут служить инструментом оценки экономической безопасности предпринимательства в части обеспечения конкурентоспособности национальной экономики и применяться в практике государственного управления для идентификации угроз его состояния.*

Ключевые слова: *экономическая безопасность; экономическая безопасность предпринимательской деятельности; экономическая безопасность предпринимательства; конкурентоспособность; угрозы экономической безопасности; индикаторы экономической безопасности; базовые факторы.*

Inna Vasylivna CHYKALO

PhD in Economics,
Ternopil National Economy University
Department of State and Municipal Management
Lvivska str., 11, Ternopil, 46020, Ukraine
E-mail: chykalo@mail.ru
Phone: +380352475869

PROVIDING OF NATIONAL ECONOMY COMPETITIVENESS AS OBGECTIVE FUNCTION OF ECONOMIC SECURITY OF ENTERPRISE

Abstract

Accession. *Providing of high level of competitiveness of national economy is one of pre-conditions of strengthening of its economic security, as a competitiveness is characterized by development status and efficiency of functioning of an enterprise sector. The results of its subjects activity come forward the base of providing of economic security of country. Therefore the problem of providing of national economy competitiveness as objective function of economic security of enterprise is actual.*

Purpose. *Authentication of threats of the state economic security of enterprise and selection of its strengthening directions on the basis of the specified methodical approaches to the evaluation of economic security of enterprise in the part of competitiveness ensuring.*

Method (methodology). *The following instruments are used in the study: monographic method (for interpretation of category economic security of enterprise), analysis and synthesis (for opening of the existent methodical of economic security of enterprise and for analysis indexes of economic security of enterprise), comparison (for comparison indexes of economic security of enterprise with maximum values), graphic method (for evident presentation of the methodical going the estimation of enterprise economic security and prezentation positions of economy of Ukraine in rating of "Doing Business").*

Findings. *The basic categories of economic security of enterprise are interpreted here. It has been specified the methodical approach for the evaluation of enterprise economic security of competitiveness ensuring providing. It is based on the system of criteria, within the framework of which the basic factors of its providing are considered and the system of indicators which characterize its state is offered. The state of entrepreneurship in economic security in dynamics (2010-2013) is analysed. Basic threats of economic security of enterprise are identified. The directions of their neutralization are outlined. It has been offered a methodical that approach can serve as the instrument of estimation of economic security of enterprise in part of providing of competitiveness of national economy. It can be used in practice of state administration for authentication of threats of the state of enterprise economic security.*

Keywords: *economic security; economic security of entrepreneurial activity; economic security of enterprise; competitiveness; threat of economic security; indicators of economic security; basic factors.*

JEL classification: A11, E23

Вступ

Забезпечення високого рівня конкурентоспроможності національної економіки є однією із передумов зміцнення її економічної безпеки, оскільки конкурентоспроможність характеризує стан розвитку та ефективність функціонування підприємницького сектору, а результати діяльності його суб'єктів виступають базисом забезпечення економічної безпеки країни. Враховуючи те, що формування економічної безпеки країни відбувається на різних ієрархічних рівнях, а створення висококонкурентного продукту здійснюється в основному підприємницьким сектором, забезпечення економічної безпеки цього сектора виступає ключовою ланкою формування економічної безпеки країни та детермінантою конкурентоспроможності її економіки. З огляду на вказане актуалізується проблематика забезпечення конкурентоспроможності національної економіки як цільової функції економічної безпеки підприємництва.

На сьогодні питання економічної безпеки виступають об'єктом досліджень науковців: Л. Абалкіна, В. Абрамова, О. Барановського, З. Варналія, В. Воротіна, Т. Васильціва, А. Гальчинського, В. Геєця, В. Мунтіяна, В. Сєнчагова, А. Сухорукова та ін. Питання конкурентоспроможності знайшли своє відображення у працях зарубіжних вчених (М. Потрера, Ч. Джонсона, Р. Кантера, С. Коуена, П. Кругмана, В. Леонтьєва, М. Познера, Дж. Робінсона, П. Самуельсона, Е. Хекшера, Р. Фатхутдінова та ін.) та вітчизняних науковців (Л. Антонюк, О. Білоруса, Д. Лук'яненка та ін.). Однак, попри певний науковий інтерес у цій царині, проблематики підвищення конкурентоспроможності національної економіки як

цільової функції економічної безпеки підприємництва залишається малодослідженою.

Мета статті та завдання

З огляду на вказане, ідентифікація загроз стану економічній безпеці підприємництва та виокремлення напрямів її зміцнення на основі уточненого методичного підходу до оцінювання економічної безпеки підприємництва в частині забезпечення конкурентоспроможності є метою цієї статті.

Виклад основного матеріалу

Поняття «економічна безпека» у чинному законодавстві розглядається як стан національної економіки, за якого забезпечується захист національних інтересів, стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, здатність до розвитку та захищеність життєво важливих інтересів людей, суспільства, держави [1]. З позиції системного підходу безпека національної економіки є складною багаторівневою системою, яка охоплює ієрархічні рівні управління держави, регіону, галузі, сектору економіки, підприємства, домашнього господарства, особи. При цьому, якщо поняття економічної безпеки країни визначено на законодавчому рівні, то поняття економічної безпеки підприємництва є відносно новим як для вітчизняної науки, так і для практики державного управління.

На сьогодні у фаховій літературі дефініція економічної безпеки підприємництва трактується крізь призму понять «економічної безпеки підприємства» та «економічної безпеки підприємницької діяльності». При цьому наявні різні тлумачення цих категорій. Найбільш повним, на наш погляд, є трактування економічної безпеки підприємства як стану суб'єкта господарювання, при якому він при найбільш ефективному використанні наявних ресурсів досягає запобігання, послаблення або захисту від існуючих небезпек та загроз або інших непередбачуваних обставин і досягає цілей бізнесу в умовах конкуренції та господарського ризику [2].

Зміст категорії «економічна безпека підприємницької діяльності» зводиться фахівцями до забезпечення захищеності і безпечності ведення підприємством новаторської господарської діяльності на відповідному ринку, пов'язаної із залученням ресурсів, ризиком та має на меті систематичне отримання прибутку [3, с. 20]. Водночас, економічна безпека підприємництва як сектору економіки трактується науковцями як стан суб'єкта господарювання, при якому він при найбільш ефективному використанні наявних ресурсів досягає запобігання, послаблення або захисту від існуючих небезпек та загроз або інших непередбачуваних обставин і досягає цілей бізнесу в умовах конкуренції та господарського ризику [3].

Враховуючи зазначене, можна виокремити такі цільові функції економічної безпеки підприємництва, як: задоволення у довгостроковому періоді потреб суспільства; генерація інноваційних зрушень у підприємницькому секторі та економіці загалом; забезпечення стабільного економічного розвитку; протистояння зовнішнім економічним загрозам; забезпечення конкурентоспроможності національної економіки.

Розуміючи вагомість усіх функціональних складових економічної безпеки підприємництва та реалії функціонування національної економіки, яка у 2013-2014 рр. за індексом глобальної конкурентоспроможності опустилась на одинадцять позицій у рейтингу Всесвітнього Економічного Форуму [4], питання економічної безпеки підприємництва розглядатимемо у площині забезпечення конкурентоспроможності національної економіки.

Розглядаючи зміст конкурентоспроможності її слід розуміти як здатність економіки однієї країни конкурувати з економіками інших держав за рівнем використання національних ресурсів, підвищення ефективності народного господарства й забезпечення на цій основі високого та постійно зростаючого рівня життя населення" [5,с. 814], саме без високого рівня конкурентоспроможності окремих суб'єктів економічної діяльності неможливим є забезпечення економічної безпеки країни. У цьому плані важливим є визначення загроз та інтересів економічної безпеки підприємництва. З цією метою необхідним є вибір системи індикаторів, на основі використання яких можливим є проведення оцінки стану економічної безпеки підприємництва в частині забезпечення конкурентоспроможності.

Оцінка рівня економічної безпеки країни проводиться на основі системи індикаторів, методика обчислення яких затверджена на урядовому рівні [1]. Щодо оцінки економічної безпеки підприємництва, то на сьогодні відсутній єдиний методичний підхід до визначення індикаторів оцінювання її стану. Окремі науковці виокремлюють такі індикатори оцінки економічної безпеки підприємництва, як: макроекономічні, фінансові, зовнішньоекономічні, інвестиційні, науково-технологічні, інвестиційні [3], інші – економічні, фінансові, соціальні, демографічні [6]. Пропоновані науковцями методики базуються на системі індикаторів, обчислюваних на основі даних вітчизняної статистики та затвердженої методики оцінювання економічної безпеки країни.

Вивчаючи питання економічної безпеки підприємництва лише в частині забезпечення

конкурентоспроможності, вважаємо, що оцінювання її стану доцільно проводити на основі критеріїв економічної безпеки, а саме: економічної незалежності, ефективності функціонування та здатності до розвитку, із виокремленням у їх розрізі базових факторів забезпечення економічної безпеки підприємництва та вибору показників, що їх характеризують. Так, базовими факторами забезпечення економічної незалежності підприємництва вбачаємо рівень ресурсозабезпечення, ресурсоспоживання та базові умови функціонування підприємництва. Оцінку за цим критерієм варто проводити на основі показників, що характеризують основні тенденції розвитку підприємництва, рівень ресурсоспоживання та загальні умови ведення бізнесу. Базовими умовами ефективності функціонування вбачаємо такі фактори, як: рівень розвитку та ефективність функціонування галузевих ринків та ефективність бізнес-середовища. Оцінювання економічної безпеки підприємництва за цим критерієм слід здійснювати на основі показників легкості ведення бізнесу, оцінюваних фахівцями Світового Банку, що оприлюднюються у щорічній спільній доповіді Всесвітнього банку і Міжнародної фінансової корпорації «Ведення бізнесу» («Doing Business»), а також показників, які характеризують рівень розвитку галузевих ринків, оцінюваних фахівцями Всесвітнього Економічного Форуму, оприлюднених у «Звіті про глобальну конкурентоспроможність». Базовими факторами здатності до розвитку підприємництва виступають інвестиції та інновації. Стан економічної безпеки підприємництва за цим критерієм доцільно аналізувати на основі статистичної інформації щодо інвестиційної та інноваційної активності, а також показників інвестиційної привабливості, яка оцінюється Європейською Бізнес Асоціацією.

Аналізуючи стан економічної безпеки підприємництва в частині забезпечення конкурентоспроможності національної економіки на основі пропонованих показників у розрізі наведених критеріїв можна виявити загрози та ідентифікувати передумови та чинники її зміцнення (табл. 1).

Таблиця 1. Методичний підхід до оцінки економічної безпеки підприємництва в частині забезпечення конкурентоспроможності національної економіки1

Показник	Порогові значення показників	Значення показника в динаміці				Стан ЕБП в динаміці
		2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	
1	2	3	4	5	6	7
Критерій: економічна незалежність						
Кількість діючих підприємств на 10000 осіб	10-500	477	372	351	297	безпека
Темпи приросту обсягів виробництва (реалізації), %	7-15	32	16,84	6,12	24,87	безпека
Питома вага прибуткових підприємств, %	50-75	59	65,1	64,5	59,8	безпека
Фондоємність	не більше 1,15	6,14	5,68	5,28	*	небезпека
Матеріалоємність	не більше 0,5	0,36	0,83	0,81	*	небезпека
Індекс реального виробництва	не менше 100	105,6	104,6	100,4	95,3	безпека/
Макроекономічна стабільність, бали	5-6	3,2	4,2	4,4	4,2	небезпека
Ефективність державних і суспільних установ	5-6	3	3	3,1	3	небезпека

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7
Критерій: ефективність функціонування						
Рентабельність виробництва, %	не менше 5	4	5,9	5	3,5	безпека
Започаткування справи: - час - вартість, % - кількість процедур	 14 6,8 6	 27 5,8 10	 24 4,4 9	 22 1,5 7	 21 1,3 6	 небезпека безпека безпека
Реєстрація власності: - час - вартість - кількість процедур	 30 0,25-12 5-10	 93 2,6 10	 117 3,9 10	 70 3,7 10	 45 1,9 8	 небезпека безпека безпека
Сплата податків - число платежів - час, годин на рік - загальний рівень податків, % від прибутку	 5-6 78-654 74,8	 147 736 57,2	 181 657 57,1	 28 491 57,1	 28 390 55,4	 небезпека безпека безпека
Ефективність ринку товарів, бали	5-6	3,5	3,6	3,8	3,8	небезпека
Ефективність ринку праці, бали	5-6	4,5	4,4	4,4	4,2	небезпека
Рівень ефективності фінансового ринку, бали	5-6	3,3	3,4	3,5	3,5	небезпека
Критерій: здатність до розвитку						
Рівень зношення основних фондів, %	не більше 35	74,9	75,9	76,7	*	небезпека
Частка прямих іноземних інвестицій у загальному обсязі інвестицій, %	20 – 30	62,89	57,96	57,82	*	небезпека
Відношення обсягу інвестицій до вартості основних фондів, %	не менше 6	2,8435	3,51	3,95	*	небезпека
Відношення обсягів інвестицій в основний капітал до ВВП, %	не менше 25	1,72	19,24	20,24	*	небезпека
Частка підприємств, що впроваджують інновації, %	не менше 50	13,8	16,2	17,4	*	небезпека
Частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі промислової продукції,%	не менше 5	0,94	1,008	0,81	*	небезпека
Індекс технологічної готовності, бала	5-6	3,4	3,5	3,6	3,3	небезпека
Рівень розвитку бізнесу, бали	5-6	5,5	3,5	3,7	3,7	небезпека
Розмір ринку, бали	5-6	4,5	4,5	4,6	4,6	небезпека
Інвестиційний клімат, бали	4-5	3,6	2,3	1,8	1,5	небезпека
Індекс інвестиційної привабливості, бали	4-5	3,2	2,56	2,14	1,81	небезпека

[1] Наведено на основі даних [4;7-15];

**- дані офіційній статистиці відсутні*

Так оцінка стану економічної безпеки підприємництва дозволяє зробити наступні висновки:

– по-перше, у рамках критерію економічної незалежності за показниками кількості діючих підприємств на 10000 осіб, темпів приросту обсягів реалізації, питомої ваги прибуткових підприємств та індексом реального виробництва (до 2012р.) підприємницький сектор знаходився у безпечній зоні (табл. 1). Однак, незважаючи на такий позитив, загрозливими є тенденції щодо зменшення кількості діючих підприємств на 10000 осіб від 477 у 2010 р. до 297 у 2013 році та зниження питомої ваги прибуткових підприємств із 65,1 % у 2011р. до 59,8 % у 2013 р. Значення інших показників, що характеризують цей критерій, знаходяться за межами порогових значень, що свідчить про наявність певних загроз у підприємницькому секторі. Так, зокрема, для економіки України характерним є високий рівень ресурсоємності, зокрема показники фондоємності перевищують 5 грн /грн при пороговому рівні 1,5, матеріалоємності перевищують 0,8 грн /грн при пороговому ріні 0,5. Значення показників, що характеризують макроекономічну стабільність та ефективність державних і суспільних установ, оцінюваних фахівцями ВЕФ, є дещо нижчими від аналогічних показників висококонкурентних країн, що обумовлює невисокі рейтингові позиції нашої економіки у глобальному просторі (84 у 2013-2014 рр., 73 у 2012-2013 рр., 82 у 2011-2012 рр., 89 у 2010-2011 рр.).
– по-друге, оцінка стану економічної безпеки підприємництва за критерієм ефективності функціонування свідчить про наявність небезпечних зон у сфері функціонування галузевих ринків, показники ефективності яких за оцінками ВЕФ дещо нижчі від ідентичних показників висококонкурентних та ефективних економік. За показником рентабельності виробництва стан у підприємницькому секторі знаходиться у безпечній зоні (окрім 2010 року), однак значення цього показника межує із критичним рівнем. Позитивними тенденціями є скорочення протягом досліджуваного періоду часу вартості та кількості процедур, необхідних для започаткування справи та реєстрації власності, а також скорочення кількості та часу сплати податкових платежів за показниками Всесвітнього банку, що характеризують легкість ведення бізнесу (табл. 1), що дозволили суттєво покращити рейтингові позиції економіки України у рейтингу «Doing Business» (рис. 1).

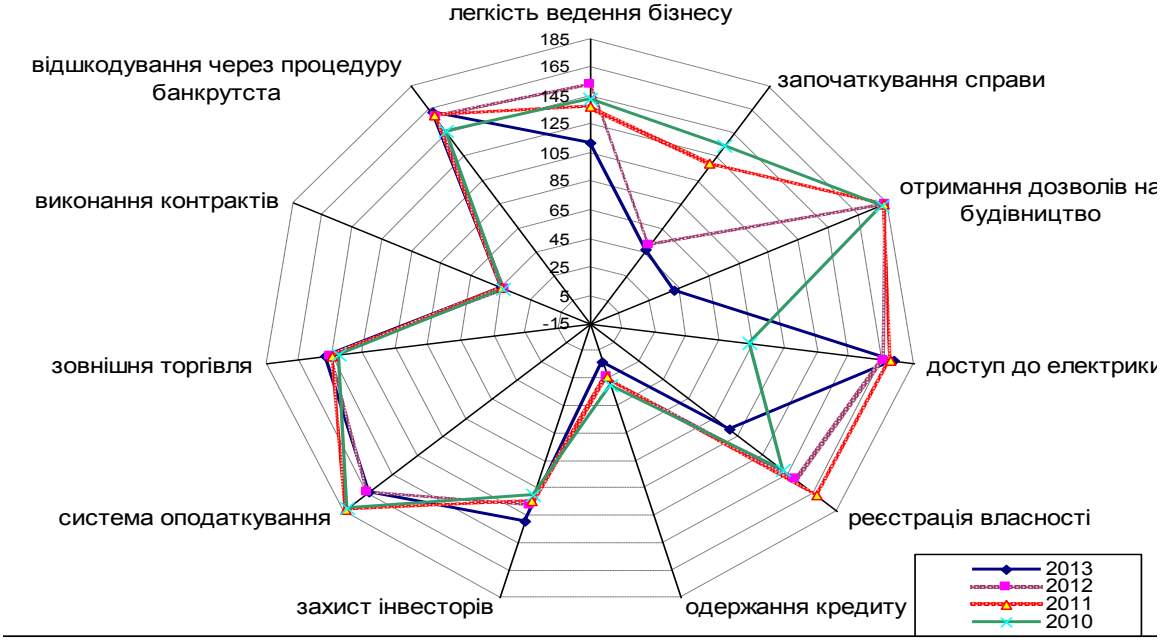

Рис. 1. Позиції України у рейтингу «Doing Business» протягом 2010-2013рр. [1]

[1] *Побудовано на основі даних [8-11]*

– по-третє, значення усіх показників, обраних для оцінювання економічної безпеки підприємництва за критерієм здатності до розвитку, знаходяться поза межами граничних значень, що свідчить про критичний рівень економічної безпеки. Так рівень зношення основних фондів перевищує 70 % при допустимому 35 %. Надзвичайно проблемна ситуація у сфері інноваційної діяльності, а саме: частка підприємств, що впроваджували інновації у 2012 році, становила 27,4 % (при пороговому значенні не менше 50 %), що зумовило те, що частка інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої становила у 2012 році 0, 81 % (при пороговому не менше 5 %). Вкрай загрозливий стан в інвестиційній сфері. Зокрема у структурі інвестицій превалюють іноземні інвестиції (понад 50 % при

допустимих 20-30 %), відношення обсягу інвестицій до вартості основних фондів вдвічі нижче порогового рівня, недостатнім є обсяг інвестицій в основний капітал відносно ВВП. Іншою суттєвою загрозою економічній безпеці підприємництва, що посилюється на фоні вже окреслених є несприятливий інвестиційний клімат, який із часом лише погіршується. Так якщо інвестиційний клімат у 2010 році фахівцями Європейської Бізнес Асоціації оцінено у 3,6 бала, то у 2013 році лише у 1,5 бала, а значення індексу інвестиційної привабливості знизилось від 3,2 бала у 2010 році до 1,81 бала у 2013 році.

Результати проведеного аналізу економічної безпеки підприємництва у частині забезпечення конкурентоспроможності національної економіки дали змогу ідентифікувати основні загрози її стану, а саме: нерозвиненість галузевих ринків; високий рівень ресурсоємності національної економіки; високий ступінь зношення основних фондів; негативний інвестиційний клімат; низька інноваційна активність підприємств; скорочення кількості підприємств та рівня їх прибутковості. Нейтралізація окреслених загроз потребує реалізації комплексу заходів щодо підвищення конкурентоспроможності на усіх ієрархічних рінях її формування. Першочерговими заходами у цій сфері вбачаємо:

- удосконалення механізмів захисту вітчизняних товаровиробників та внутрішнього ринку від несумлінної конкуренції з боку імпортної продукції через використання інструментарію тарифного і нетарифного регулювання у межах угоди про співпрацю із Світовою Організацією Торгівлі;
- розробка системи стимулювання інноваційної активності суб'єктів економічних відносин через розширення інвестиційних можливостей для реалізації інноваційних проектів шляхом затвердження цільових програм та оподаткування на пільгових умовах суб'єктів, що здійснюють інноваційну діяльність;
- сприяння зниженню рівня ресурсоємності національної економіки шляхом: прийняття та належного фінансування програм енергозбереження, активізація інтелектуального капіталу в процесі створення одиниці ВВП з метою підвищення ресурсоефективності виробництва і конкурентоспроможності, координацію діяльності економічних агентів з приводу розподілу ресурсів та їх алокації, що сприятиме формуванню висококонкурентного ринкового середовища, моніторинг процесів активізації суб'єктів підприємницької діяльності щодо запровадження ресурсозберігаючих технологій; стимулювання придбання ресурсоощадних технологій та обладнання;
- формування системи моніторингу галузевих ринків, що передбачатиме: формування інформаційних баз про стан ринків, аналіз і оцінку показників та тенденцій, що склались на них; оцінку кон'юнктури різних типів ринків, прогнозування подальших трендів їх розвитку. Це слугуватиме інформаційною базою, необхідною як на макроекономічному рівні для забезпечення ефективного та збалансованого розвитку ринків національної економіки у товарному, галузевому та часовому вимірі, так і на рівні окремо взятого галузевого ринку (сегмента) та суб'єкта економічної діяльності, що функціонує на ньому;
- удосконалення законодавчого забезпечення питань захисту інвестиційної діяльності через чітке визначення правового поля інвестиційної діяльності, прописання процедур та механізмів захисту прав інвесторів;
- скорочення кількості збиткових підприємств та сприяння створенню нових шляхом використання інструментарію державно-приватного партнерства, створення бізнес-інкубаторів та індустріальних парків;
- модернізація основного капіталу національної економіки з метою зниження матеріальної складової ресурсоємності та підвищення технологічної складової конкурентоспроможності.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Таким чином, однією із цільових функцій зміцнення економічної безпеки підприємництва є забезпечення конкурентоспроможності національної економіки. Оцінка стану економічної безпеки підприємництва у частині забезпечення конкурентоспроможності національної економіки засвідчили наявність низки загроз її стану, нейтралізація яких потребує проведення заходів щодо удосконалення механізмів захисту вітчизняних товаровиробників та внутрішнього ринку від несумлінної конкуренції, розробки системи стимулювання інноваційною активності суб'єктів економічних відносин, сприяння зниженню рівня ресурсоємності національної економіки, формування системи моніторингу галузевих ринків, удосконалення законодавчого забезпечення питань захисту інвестиційної діяльності, сприяння розвитку підприємництва, модернізації основного капіталу національної економіки. Практична реалізація окреслених заходів дозолить забезпечити підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки та зміцнення економічної безпеки підприємництва, однак потребує відповідного інструментарію їх проведення, пошук якого має стати предметом подальшого наукового пошуку у цій площині.

Список літератури

1. *Пирожков, С. І. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України [Текст] / С. І. Пирожков. – К. : НШМБ, 2003. — 42 с.*
2. *Іванюта, Т. М. Економічна безпека підприємства [Текст] : навч. посіб / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковськнй. — К. : Центр учбової літератури, 2009. — 256 с.*
3. *Васильців, Т. Г. Економічна безпека підприємництва України [Текст] : монографія / Т. Г. Васильців. – Львів : Арал, 2008. — 384с.*
4. *Schvab, K. The Global Competitiveness Report 2013-2014 [Text] / Klaus Schvab, Xavier Sala-i-Martin. – Geneva. : World Economic Forum, 2013. – 569 p.*
5. *Економічна енциклопедія [Текст] : у трьох томах. Т. 1/ (відп. ред. С. В. Мочерний). – К. : Видавничий центр „Академія", 2000. – 864с.*
6. *Економічна безпека [Текст] : навч. посіб. / (З. С. Варналій, Р. В. Мельник, Л. Л. Тарангул та ін.); за ред. З. С. Варналія. — К. : Знання, 2009. — 647 с.*
7. *Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat. go.ua*
8. *Doing Business 2013: Smarter Regulations for Smalll and Medium size Enterprises. 10 Edition [[Text]. – Washington. : Internatijnal Bank for Reconstruction an Development, 2013. – 282p.*
9. *Doing Business in more transparent world 2012 [Text]. – Washington. : Internatijnal Bank for Reconstruction an Development, 2012. – 212p.*
10. *Doing Business 2011 : Making a Difference for Entrepreneurs [Text]. – Washington. : Internatijnal Bank for Reconstruction an Development, 2011. – 267p.*
11. *Doing Business 2010 : Reforming thought Difficult Times. [Text]. – Washington. : International Bank for Reconstruction an Development, 2010. – 231p.*
12. *Schvab, K. The Global Competitiveness Report 2010-2011 [Text] / Klaus Schvab, Xavier Sala-i-Martin. – Geneva. : World Economic Forum, 2010. – 516 p.*
13. *Schvab, K. The Global Competitiveness Report 2011-2012 [Text] / Klaus Schvab, Xavier Sala-i-Martin. – Geneva. : World Economic Forum, 2011. – 544 p.*
14. *Schvab, K. The Global Competitiveness Report 2012-2013 [Text] / Klaus Schvab, Xavier Sala-i-Martin. – Geneva. : World Economic Forum, 2012. – 545 p.*
15. *Аналіз індексу інвестиційної привабливості в Україні за дослідженням ЄБА 2008-2013 (IV квартал). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.eba. com.ua*

References

1. *Pyrozkov, S. I. (2003). Methodyscni recomendacii schodo ochinky rivna economichnoi bezpeky Ukrainy [Methodical recommendation for estimate economic security of Ukraine]. Kiev: NSHMB [in Ukrainian].*
2. *Ivanyta, T. M. & Zaichkovskiy, A. O. (2009). Economichna bezpeka pidpriemstv [Economic security of enterprises]. Kiev: Chentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].*
3. *Vasylciv, T. H. (2008). Economichna bezpeka pidpriemnytstva v Ukraini [Economic security of enterprise in Ukraine]. Lviv: Aral [in Ukrainian].*
4. *Klaus Schvab & Xavier Sala-i-Martin. The Global Competitiveness Report 2013-2014 (2013). Geneva. : World Economic Forum [in Switzerlen].*
5. *Mochernyi, S. V. (2000). Economichna encyclopedia [Economic Encyclopaedia]. (Vols. 1-3). Ternopil. : Academia [in Ukrainian].*
6. *Varnaliiy, Z. S. Melnyk, P. V., Taranhyl,L. L., Libanova, E. M, Kykylenko,V. I. & Vasylciv, T. H. (2009). Economichna bezpeka [Economic security]. Kiev: Znanna [in Ukrainian].*
7. *Government service of statistics in Ukraine (2013). [Data file]. Retrieved from http://www.ukrstat. go.ua*
8. *Doing Business 2013: Smarter Regulations for Small and Medium size Enterprises (2013). Washington. : International Bank for Reconstruction an Development [in USA].*
9. *Doing Business in more transparent world 2012. (2012). Washington. : International Bank for Reconstruction an Development [in USA].*
10. *Doing Business 2011: Making a Difference for Entrepreneurs (2011). Washington. : Internatijnal Bank for Reconstruction an Development [in USA].*
11. *Doing Business 2010: Reforming thought Difficult Times. (2010). Washington. : International Bank for Reconstruction an Development [in USA].*
12. *Klaus Schvab & Xavier Sala-i-Martin. The Global Competitiveness Report 2010-2011. (2010). Geneva. : World Economic Forum [in Switzerlen].*
13. *Klaus Schvab & Xavier Sala-i-Martin. The Global Competitiveness Report 2011-2012 (2011). Geneva. : World Economic Forum [in Switzerlen].*

14. *Klaus Schvab & Xavier Sala-i-Martin. The Global Competitiveness Report 2012-2013. (2012). Geneva. : World Economic Forum [in Switzerlen].*
15. *Analysis index of investment attractiveness in Ukraine, after research of EBA 2008-2013 (2014). Retrieved from http:/ www.eba.com.ua*

Стаття надійшла до редакції 29.03.2014 р.